

”Jag älskar hur den här festivalen är uppbyggd, och jag hoppas att många nyfikna ska ta chansen att komma hit”, säger sångerskan och festivalchefen Maria Gustin Bergström.

Det galna blir det nya normala

BOK

Den nya värld(s)ordningen. Essäer om religion, nation, identitet och politik av Ingmar Karlsson
Historiska media

Hur kunde det gå så här långt? En essä om trumpismen och den nya högerkristendomen av Pekka Møllergård
Spricka förlag

LAGOM TILL att Pekka Møllergård givit ut sin nya stora bok om den kristna högern i USA, kom USA:s högsta domstol med sin rad av omskakande försommarutslag: Den federalt garanterade rätten till abort tas bort. En lag i New York som begränsar rätten till vapen innehav förklaras vara för långtgående. Morgonbön i skattefinansierade skolor tillåts. Den centrala miljömyndighetens rätt att reglera klimatskadliga kolinindustriutsläpp begränsas.

Det här är precis vad den amerikanska kristna högern har velat ha. Den nya inriktningen i högsta domstolens tolkning av den amerikanska författningens innebörd i samtiden har enbart blivit möjlig genom att Donald Trump under sina fyra år som president kunde utse tre nya domare som alla delar den kristna högerns grundvärderingar. Det var Trumps löften att som president utse sådana domare som gav honom ett massivt stöd från den kristna högern och segern i valet 2016. Domstolens utslag om framför allt aborträtten kan nu av dessa väljare ses som bönesvar, som bekräftelse att Trump var Guds man som president och då även har rätt när han utan minsta belägg hävdar att han egentligen vann presidentvalet också 2020 och orättmätigt tvingats bort från Vita huset.

”Hur kunde det gå så här långt?” frågar sig Pekka Møllergård i titeln på sin bok och ger en omfattande bakgrund till den kristna väckelsehögerns framväxt och utveckling i USA. Det är skrämmande läsning om hur det galna blivit det nya normala både i dominerande amerikansk kristenhet och i stora delar av etablerad amerikansk politik.

PEKKA MøLLERGÅRD hanterar ämnet med väldig beläsenhet och receptivitet både vad gäller den amerikanska väckelsekristendomens teologi och praktik. Drömmen om och förverkligandet av det nya landet blev en del av de första kolonistörernas religiösa eskatologi, när de flytt undan både andlig och världslig överhet i den gamla världen. Fundamentalistisk tro har i särskilt hög grad inbjudit och givit näring till vildvuxna spekulationer om historiens slut och halsbrytande tolkningar av tecken i tiden som förebådar domedagen, inte minst kring staten Israel. Till detta har

också ganska naturligt i senare tid kunnat föras en glättig känslopräglad lovsångsreligion och en framgångsteologi där världslig framgång och hälsa är trons frukter.

Samtidigt skildrar och betonar Pekka Møllergård förtjänstfullt att den kristna högerns tillväxt sedan ett halvsekel tillbaka inte är ett utpräglat religiöst fenomen utan har stark koppling till en målmedveten mobilisering av konservativa krafter i USA med en långsiktig strategi för att möta och bekämpa det moderna samhällets liberalisering och kulturella globalisering.

Författarens kritik och förundran inför vad han skildrar är stor. Men framställningen blir särskilt intressant då den också ger uttryck för en personlig sorg. Pekka Møllergård, som akademiskt både hunnit bli medicindocent och rektor för de teologiska högskolorna såväl i Örebro som Stockholm, har vuxit upp i besläktade svenska väckelsemiljöer som han fortfarande i grunden bekänner sig till. Han kan då minnas tvivelaktiga besökande amerikanska evangelister i hemmasamfundet och att Norman Vincent Peales positiva tänkande inte bara blivit Donald Trumps beännelseskraft utan tidigt i Sverige gav inspiration till den optimistiske förläggaren Harry Lindqvist med Svenska Journalen, Läkarmissionen och vänliga veckan.

LITET VÅL mycket vill boken säga i en framställning som ibland blir alltför detaljrik och sätter av i några utvecklingar för mycket. Det som saknas är en jämförelse med vad som hänt den gamla majoriteten etablerad kyrklighet i USA, det som varit amerikansk ”mainline religion”, så länge som de evangeliska excesserna fortfarande mest gav sig till känna som bisarra söndagsmorgoninslag i televisionen.

En kortare skildring av utvecklingen i USA går att läsa i den produktiva diplomaten Ingmar Karlssons nya uppsatssamling om den nya världsoordningen med betoning på religion och kulturella identiteter. Karlssons får i sitt USA-kapitel med flera av Møllergårds hållpunkter men blir naturligtvis fyrkantigare i analysen med sin tydliga svenska sekulära distans till religiösa uttryck över lag. I bilden av Israels utveckling är Karlsson och Møllergård ganska ense om att den ursprungliga sionismens etiska dimension för det judiska folkets förbestånd efter och genom Israels krigsrefarenheter mer och mer trängts undan av etnisk nationalism med dunkel religiös överbyggnad.

Likt Møllergård blir Karlsson ibland väl tyngd och bunden av sina referenser och framställningen litet lärobokstorr. Men med sin imponerande beläsenhet bjuder han illusionerlöst skeptiska insikter och perspektiv på allt från hindunationalism i Indien och konfucianism i Kina till islam och demokrati, panarabism och religiösa motiv bakom krig och terror. Vid manusstopp landar han ödesmättat vid Rysslands angreppskrig på Ukraina.

Det är djupt nedslående men tankeväckande nyttig läsning krigssommaren 2022.

ANDERS MøLLBOURN

Halmstad Arena

venemang som till skillnad från Frizon och Gullbrannafestivalen siktade in sig på en lite äldre publik. Och för varje år har festivalbesökarna blivit allt fler.

– Till slut nådde vi besökstaket och kunde inte utveckla festivalen mer, berättar Maria.

INFÖR SOMMAREN 2020 fattades beslutet att flytta Skärgårdssång till Halmstad Arena för att kunna möta en större publik men på grund av pandemin har festivalen fått vänta med sin Halmstadspremiär tills i år.

– Halmstad ligger bra till, har fler alternativ till boende och ligger närmare för fler människor. Dessutom har Halmstad Arena plats för flera tusen besökare och har mycket mer av det som behövs, som toaletter, mat och framför allt möjlig-

FAKTA

Skärgårdssång 2022

- Var: Halmstad Arena
- När: 19-21 augusti
- Medverkande artister: Per-Erik Hallin, Roland Utbult, Peter Sandwall & Lars Mörlid, Maria Gustin Bergström, amerikanska countrybandet High Road, svenska kören Caleido, Evelina Gard, Ingmar Johansson, Mikael Järlestrand, Lennart Sjöholm, Ingamay Hörnberg, Hasse Hallström och All Star Band med musiker från bland annat Chicago och Koinonia.

heter för festivaldeltagarna att umgås under tak, säger Maria.

För gemenskap är en viktig del av Skärgårdssång, liksom den ”unika stämningen”. Maria berättar:

– Alla som har varit på den här festivalen vet vad det handlar om, och jag tror att det bygger på en kombination av gemenskap, glädje och bra musik. Det blir också en unik gemenskap mellan artisterna som är där hela helgen och det märks på konserterna.

FÖR ATT delta under festivalens två första dagar krävs förköp av biljetter, men den avslutande musikgudstjänsten med nattvard är öppen för alla. Flera av helgens artister medverkar, och pastor och författare Tomas Sjödin kommer att predika.